

ois quas inuenit iam inductas. nō abstulit quā
tum potuit. ut vitium proprietatis. discursū fratru
ad placitum familiaritatē cū mulierib; vel viris
si est monacha collationem erū amicis. consanguini
neis. sine licentiā et rōabili causa. esū carniū sine
causa rōnabili. qđ est vniuersale omī monacho
de cōse. di. v. mō. Et similia que sunt p̄cipue cōtrā
essētia vota religionis. nullo modo deb; p̄mittere
nec etiā p̄ceptōnem aut ec̄ recepōnem symonia
cam mortalium. sicut hodie fit q̄si vbiq; q̄ si talia
non pōt remouere. nec est spes in futurū z dimit
tat curam exēplo beati B̄ndicti. ut. l. q. i. ibi. ne
quietem suā amittat et tandē cū eis damnatōez
incurrat. quicumq; sit ille abbas vel abbatissa p̄
or vel priorissa vel alias quocūq; nomine. cense
atur nec sufficit q̄ prelati corripat vicia. que
contigerit ipsum nosse. s; diligenter agnoscere
vultum pecoris sui cōsiderādo via eius. Caueat
autem ne crimina delata sibi in foro consciē vel in
secreto iudicet in foro cōtentioso seu in capitulo
Ibi enim tantū manifesta corrigenda sunt. ¶ Si
hab; sub cura monasteria mortalium. inquiren
dum est ut infra in. c. sequenti de h̄mōi.

Circa Ep̄os et alios superiores. *l. 21.*
Piscopi et alij superiores p̄lati. sic p̄nt in
rogari. ¶ Si videlic; nō sit tal' litteratiō
et sciē q̄ p̄ se explicare sciat que debet et

ad qđ tenetur cum ipse hēat alios super hmōi in
formare a dirigere. Nam si bonus ab oib⁹ cōiter
reputatur a sufficiens: non est necariū nisi ipſū
audire. a si de aliquo negotio non intelligit pōt
cōfessor eum quātum poterit informare. Et si tale
quid est in quo varianē opimiones. vel de quo
non potest dai lata ſua. elinquendū est ſue con
ſcientie. **I**dem dicendū est cū alios clericos. reli
giosos. prelatos a laycos pitos a timoratos. quī
ſciunt ſufficienter dicē a diſcernē facta ſua. **S**i ve
ro huiusmōi Epus vel alius ſupior. nō ſit talis. ſi
indiget adiutorio interrogātis. inquitum cleric⁹
eſt: tunc inquiri pōt prout expedire videt. de hīs
que hēs ſupra. c. circa clericos in cōi. ut de offitio
dīno. celebracōne. a ministratione ſacramētōrū
a de modo. a hmōi. **S**i vero aſſumpt⁹ eſt ex reli
gione ad Epatum. **I**ntrōga de hīs que hēs in. c.
circa religioſos quo ad multa. **N**ā quīſ aſſum
ptus ſit ex monaſterio: tñ adhuc tenetur ſerua
re ordinem ſuū. n̄ in hīs q̄ non paciuntur officū
paſtoris ut ſilenciū. ſolitud. vigilie. et h⁹ modi
In quātum vero fuerit beneficiat⁹ ſeu curatus et
prelat⁹ intrōga de hīs que hēs ſup in. c. circa
beneficiatos. **E**t ſi recepit dignitatem ſeu Epatū
habens aliquam irregularitatem. vel ſententiā
aut ſymoniace. vel per intruſionem ſibi acqui
ſiuit prelaturam. dic ut in. c. precedēt. in. prim.

Exinde de hīs que sequuntur q̄ sunt specialia of-
ficio pastoraliter interroga. ¶ Si viz. contulit ordi-
nes sacros indebite: qd̄ est vnū in quo maxime
offendunt. ¶ Si per symoniā contulit sed occulte
q̄ mortaliter peccauit. nō tñ ipse est suspensus
ex hoc quo ad alios. Sed si notoria est symonia
suspensus est quo ad alios. Si autem in vtro q̄
casu ordinatus ab eo est suspensus et indiget di-
spensatione. ¶ Si contulit scient̄ ordines nō ha-
bentib⁹ legitimam etatē: q̄ mōrle est nec potest
Ep̄us sup̄ etate dispensare. ¶ Si contulit ordines
p̄ saltum scienter. vel duos sacros simul. vel. iiii.
minores cū subdiaconatu: q̄ mōrle est. ¶ Si con-
tulit ordines sacros ex̄ tpa ordinationum: quia
mōrle est. nisi ex dispensacōe ip̄e hoc fieret alias
enim ordinatus eēt suspensus. mōres tñ ordiēs
diebus festiuis conferre pōt. ¶ Si in ordinacōe
dimisit aliqd̄ faciendum. q̄ si obmittēt aliquid
de sb̄alibus ex quibus imp̄m̄it̄ caracter. oportet
totum iterare in alia solemnitate q̄tuor tpm̄. Si
vero non est sb̄ale s̄ de simplici solemnitate: nō
debz̄ iterari. s̄ sup̄plere tantū omissum. i ordinacōe
prima futura. nec prius añ illam sup̄pletio-
nem debz̄ ille sic ordinatus exercere officium ordi-
s quia alias peccaret. Ep̄us aut̄ in h̄mōi peccat
mortaliter. si ex certa sciā vel crassa ignorantia
hoc accidat. Idem vidz̄ si ex notabili negligētia

¶ Si ordinauit aliquem qui non fuerit sue dioecesis.
vel aliquem religiosum aut alium beneficiatum in aliquo
collegio sine licentia sui superioris. scienter. quia mor-
tale est. et est suspensus a collatione ordinum per
annum. **¶** Si non fecit fieri exauiationem de ordinan-
dis debitam. videlicet de etate. scientia. moribus. et homini secundum
iuram quia peccauit mortaliter. **¶** Item si fecit fieri ex-
auiationem per ineptos ad homini. **¶** Item si per tales fe-
cit fieri exauiationem. quos estimauit propter eorum
malam conscientiam admittit indignos. si tamen ad
eum spectat prouidere de talibus. **¶** Si scienter admit-
tit indignum quem repellere potest ut concubinarium et
illatum. et hominibus. **¶** Si non contulit sacramentum
confirmationis quod debuit. **¶** Soli enim Episcopi possunt
conferre. et omni anno semel debet conferre et ex il-
lud tempus solitum. omni tempore anni. et omni hora. moritu-
ris potest concedere. ne sine hoc decedat quis sine
hoc saluarentur. **¶** Committendo ergo magnam ne-
gligentiam in hoc. ut post multos annos se confer-
ret. credo esse mortale. **¶** Si non dedit secundum debitam
materiam et formam. et locum quod cuiusque sacramentum quod
mortale quod aut ieiunus offerat sacramentum confirma-
tionis non est necessarium. tamen de iure. **¶** Si bis
scienter aliquem confirmat. quod peccat mortaliter. unde
in hoc debet esse cautus ne iteret. et etiam aduertit ne ali-
quis non confirmatus teneat confirmandum. aut etiam
ne consagrine. **¶** teneat consagneum. **¶** Si in cena

dn̄i nō consecrauit cum potuit crisma ⁊ oleū sem̄
ut debuit. quia inouanda sunt talia. Et si non ser
uauit debitam materiam. formā ⁊ ritū eccl̄ie. quia
mōrle est. ¶ Si cōsecraciones eccl̄iarū ⁊ altarium
vel calicum. vel patenarū. ⁊ benedictiones vestīū
sacrarū non fecit ut debuit. sc̄dm formam ⁊ ritum
eccl̄ie. vel si aliq̄d horum per simoniam cōsecrauit
Idē de benedictione abbatū ⁊ abbatissarū. Idem
de reconciliacōne eccl̄iarū. vel cimiteriorū. q̄ mōrli
ter peccauit. Moralē aut̄ quam nouit corruptā
non de facili debz eā cōsecrare in virginem. nec tñ
debz manifestare si est occultum. s̄ mutaē nomē
virginis in castam si nō perpeditur. ¶ Si contulit
beneficia p̄ simoniā. q̄ mōrle est. Et si notoria est
suspensus est quo ad se ⁊ alios. si vero occulta fu
suspensus est quo ad se. non quo ad alios. ¶ Si con
tulit scienter beneficia indignis. siue simplia. si
ue curata. quia mortale est. Idē si acceptauit pre
sentatum a p̄romis̄ in eptū. Idem si cōfirmauit in
dignum. ¶ Si contulit vni plura beneficia in casu
non cōcesso. aut prebendas. aut dignitates. ⁊ si cō
saguineis minus aptis contulit. rōe cōsaguinitatis
postponendo aptiores. quia mortale est. ¶ Si ad
misit ad beneficia habētia curā aiarū. seu ipsa cō
tulit nō habētibus. xxv. ānos. mortale est. ¶ Si
in eccl̄ijs de iurē vacātibus nō prouidit de rōre ut
debuit. sicut vacāt curata data absq; dispēsacōne

pape. hñs q̄ non cōtingunt .xxv. añū vel q̄ infra
añū ab acceptacōe huiusmōi curati nō faciūt se
ad sacerdotiū promoueri. nisi causa studiū sit ob
missum a dispensatum. de quo hēs supra i. c. de bñ
ficiatis ¶ Si vero episcop⁹ de hmōi curatis vacā
tibus infra sex menses postea nō prouiderit non
pōt post hoc se irromittere de illo. quia mōrle esset
a tunc teneretur errorem suū manifestaē. ¶ De qñ
recepto secundo beneficio. vacauit primū. de quo
habet supra ple. a in summa in .2. pte ¶ Si ordina
uit aliquem clericum ad ordinē sacrū. sine iusto
titulo v sine beneficio. vel saltem p̄imomio sufficiē
ti ad sui sustentacōem. quia vltra p̄c̄m mōrle te
netur ei expensas facē. quousq; de beneficio sit ei
prouisū. n̄ aliq̄s episcopus hmōi cōmississet alijs
definnādo p̄sonas. q̄ tunc ille cui cōmissum fuit
tenetur. De quibus vide in summa in .3. pte ¶ Si
non visitauit ep̄atū suū ut debuit. aut si in visita
cōne sua nis sūptuosus fuit. a cū magna a nimia
familia venit. Et cū equitarñs nimis. vltra p̄e
scriptum numerū. vel si ip̄e vel familia eius munera
accepit sup quo specialis pena est de quibus ple i
.3. pte sūme. ¶ Si in visitacōne non diligenter in
quisiuit de quib; debuit. a maxime de vita a ho
nestate clericorū l sacerdotum a officiātum a
quō se habēt in āministracōne sacramētōꝝ a de
formis eorum. si bene p̄nunciāt. p̄cipue baptisimī

qui est magis necēarius. de audientia cōfessionū
quō in eis se habent. quō populū amonēt. Et in
rebus ecclie precipue altaris. q̄ mundas teneāt
Si autē videt eos in hmōi nō biliter excedē. corri
gat et emendet. quātū poterit. q̄ si nō correxit et
pūnerit excessus. vel si tales sunt incorrigibiles
et nō pūderit de alijs. grauiter peccat. Et oia mala
et damna aiarū. que inde sequūtur. ei imputandū
tamen obuiare potest et non facit. di. 83. per
totum. ¶ **S**i sustinuit in officijs et beneficijs noto
rios cōcubenarios. quos debet post ammonitōez
si non abstinuerit p̄uare beneficijs. q̄ grauiter
peccat. ¶ **S**i in alijs sceleribus et malis manifestis
ut vsuris. tabernis. ludis in aleis. prodiōmibus
negocijs secularibus se occupātes et venacōibus
non bene se habuit circa clericos. Illos ei in hys
non puniendo. videt male posse excusari a peccato
mortali. nisi ex hmōi pūnitōibz se queretur ma
ius malum. ut scisma et magnū scandalū. di. 70.
ut cōstituerentur. ¶ **S**i laycos sibi subditos noto
rios peccatores. quos per se nouit. vel sibi per ali
os denunciatos. ut adulteros. vsurarios. inimī
citas exercentes manifestas. non corrigit p̄ cēsu
ras et alios modos. ut debet. peccat grauiter. nisi
obmittat. q̄ nō speātur emendacō. sed potius de
terioracio ex hoc. Et hoc tamen non videt excusa
ri sufficienter. nisi ex hoc tūmeretur aliquod ḡue

scandalum di. 22. **C**onmessaciones. ¶ Si malas
cōsuetudines quas reperit in sua diocesi nō misit
auferte q̄tum pōt. ut vendere et laborare diebus
festiuis. non cōicere et confiteri semel in anno. tri
pudiare in eccl̄iis. violare ecclesiasticam libertatē
ut clerici cōueniantur p̄ debitis vel delictis coram
iudicō seculari. vel eccl̄iasticam immunitatem. ut
extrahantur debitores vel malefactores per vio
lētiam de locis sacris. et huiusmōi in casibus nō cō
cessis. q̄ tenetur illis h̄mōi prohibere. Et si post
āmonitōnem nolunt desistere. excaē q̄ alias pec
cat grauiter. obmittendo hoc. ex timōe vel negli
gentia di. 23. **S**ic rector. ¶ Si fructus seu red
ditus episcopatus sui male expēdit. donādo ofag
neis vel alijs nō indigentibus. quia peccat ḡuē
Et si distincta sūt ea que deputantur ad mensam
eius ab alijs. Et si de alijs que erogā debz clericis
vel pro reparatione eccl̄ie. vel paupibus. dat consag
neis vel alijs amicis suis sine rācōnabili indigen
tia. tenetur restituere illa. q̄ rapinā fecit et similib
recipiētes ab eo. Si vero non sūt distincta h̄mōi
bona. sed intelligūtur oīa cōmittū fidei sue ea q̄ suf
ficiūt ad vsū suū et familie sibi oueniētis supflua ve
ro debz paupibz erogā et alijs dādo paupibz s̄b
trahit. hec. Tho. in. 2. secunde. q. 2. et. 12. q. 2. Au
rum et gloria. ¶ Si grauauit subditos su
os indebitis collectis. ¶ Si fecit clericos suos

soluere tallias a dño tpali impositas. vel gabel
las ad instantiam eius. vel si ipse sponte dedit sine
licentia summi pontificis. qđ prohibetur. et ergo mor
tale est. ¶ Si delicta clericorum. vel laycorum puni
unt pena pecuniaria ex avaritia. et non ad magis
refrenandum. qđ phibetur. et ergo mortale est
¶ Si visitauit diocesim. vel visitare fecit magis
ppter lucrum. qđ salutem hoim. qđ mortale est ¶ Si
alienauit bona epatus sine licentia pape. et in cau
indebito. qđ mortale est. ¶ Si iura ecciarum non
seruauit. quia mortale est. ¶ Si bona vacantium
ecciarum sibi vsurpauit cu debeant successori eser
uari. quia mortale est. ¶ Si iusta debita a prede
cessoribus extracta rone eccie. non soluit. quia mor
tale est. ¶ Si fructus alicuius beneficii ad tempus ad
se accepit. vel ptem ab eo cui contulit vult habere
quia rapina est. et mortale. ¶ Si formam iuris erga
vsurarios manifestos non seruauit. sed de certa
quantitate contentus non facta debita restitucione
sibi remittit. et ad sepulturam. et ad sacra admittit.
quia mortale est. ¶ Si incerta paupibus depu
tata in suum vsu conuertit sine necessitate. quia mor
tale est. ¶ Si simas excomis de facili propter lu
crum profert. vel absolucionem eius. quia mortale
est. ¶ Si pmisit questionarios vel alios pronuciaet
indiscretas indulgentias et falsas. quia mortale
peccauit. ¶ Si exemptos. ut freres predicatorum

minores heremitas sci augustini. carmelitas ser
uitas. Cistercienses a doos habentes p priuilegiū
exempcones iniuste molestas. nō seruando priui
legia eoz. specialiter p audientia confessionū non
admittendo sibi pūatos ydoneos sū Cle. dud
de sepul. vel sibi retinendo nimios casus a incon
fuetos. ut quotidie habeatur recursus ad eum.
vel ad quartam cogendo quātū ad id in quo sunt
priuilegiati vel eos ad iudiciū trahendo cum i
nullo possit eos conuenire n̄ p heresi. q̄ graūiter
peccat. ¶ Si monasteria monachorum vel mona
charum non exempta nō diligenter a honeste vi
sitauit a eos vel eas ad seruandū regulam indū
xit deponendo abbat es vel abbatissas p relaxa
cōne cum expedit hñdo curā de honestate earum
Et q̄ nō habeant familiaritatē cū clericis religiosis
vel laicis ille moniales. puidendo eis de diligen
ti clausura. de confessore securo a conscienciato pro
hibendo ingressum simoniacum a cōiūia feiaz
que ibi fiunt. a festa vana in consecracōne earū
¶ Si i iudicando in foro contētiōso sibi non te
nuit vicariū peritum a bonū p̄cipue qñ ex se nō
habet sufficientiam iuris. ¶ Si non seruauit or
dinem iudiciariū debito modo. Si fuit acceptator
psonarum. ¶ Si dedit iniquas sententiās de istis
die ut s̄. in c. circa iudices. ¶ Si nō seruauit de
bitam formā iuris inferendo sententiās exccacōis

suspensiones. & interdicti. qz incurrere vltra pccnt
certam penam. de qua vide in sūma. & pte p̄cipue
in causis m̄imonialibz. quia ibi oportz eē cautil
simum & p̄derosū. & specialiter cū diuortia ¶ Si
dedit licentiam dño tpali. vel iudici. verberandi l
aliter puniendi. vel incarcerandi. aut hmōi deri
cos suos. nisi in casu in quo essent incorrigibiles
per eum. quia efficiatur ex̄catus. extra de sen. ex. ut
fame. Reminem tamē etiā debz verberare manibz
proprijis. s; per clericum aliū faciet castigare dei
cum pro delictis & hmōi cum expedit. scdm iura
¶ Item a causis saguinis debet abstinere ope cō
filio. & mandato. ¶ Si hereticos nō diligenter p
quisiuit in sua dioce. & puniuit scdm iura ¶ Si
testamenta & vltimas volūtates nō fecit implere
p̄cipue quo ad legata ad pias cās. ¶ Si dispen
sauit in votis & iuramentis in quibus non potuit
vel si potuit. tamen indiscrete. & sine causa rōabi
li. ¶ Si absoluit a sentencijs. a quibz non potuit
ut in pape reseruatis casibus. vel dispensauit i re
regularitate in qua non potuit. ¶ Si bonus exem
plaris fuit i hitu. non pretioso. supellectilibz nō
argenteis. et curiositatibus in apparatu domus
& ornatu non seculari. in victu sobrio. nō cō uiua
lis nimis. nisi cum paupibus. in visitādo ecclias in
terestendo dimis & p̄cipue diebz festiuis. qz hoc
debet facere s̄m iura. In solēnitatibus p̄cipuis

p se cantando missam. **I**n dicendo officium deuote non cursum sed ordinate. et qd dicatur in eccia sua debite pcurando. **I**n frequentado oraciones priuatas in vacando lectionibus sacris. ut di. 36. per totum in predicado si sit ydoneus. et si scauerit. si vero nescauerit. prouidendo gregi suo de alijs predicatoribus vtilibus no curiosis. similiter de confessoribus. **I**n tenedo honestam et deuota familiam sollicitus de salute eius. **I**n vitado conuersatione cu mulieribus ut pestem. in raro exitu de domo nisi ad ecciam. **I**n conferendo et inquirendo sepe consilia cu seruis dei quom possit melius prouidere gregi suo. **A**dulatores ut venenum abhorredo. pater pauperum. viduarum. orphanorum et oppressorum existat. et causas eorum sine expensis expedire faciat. **I**n iniurijs proprijs no sit vindicatio. sed patientissimus. **I**n verbo et gestu. non sit subitus et iracundus. nemi multu familiaris. n seruitoribus dei superioribus obediens equalibus non inuides no gaudes de dignitate et honore sed lugens pro exteriori occupacione. et plebis offensis. die noctu qz resistat cōtentionibus maxime con fide catholica quia si in hijs omnibus diligenter et bn se habuerit nil deo acceptio. **S**i aut presumpciose et male. nil mi serius et dampnabilius epi dignitate. ut dic aug⁹ di. 2. ate omnia. **D**e prelatibus etiam multa hēs in summa. 3. parte ti. vlti. per totum. **I**tem epi et supra

concedentes aliquam domū vſurarijs manifestis
alienigenis. ad fenus exercendum. sunt ipſo facto
ſuſpenſi. ut extra de vſu. quāq̄ li. vi. **S**imiliter ſi p
mittunt q̄ h̄mōi vſurarij alienigene exerceant
fenus in terris eorum iurisdictioni ſub diſis. niſi
infra tres meſes eos expulerint. ut in prealle. c.
quamq̄ ¶ **I**tem Qui ſe ingerit pro papa. electus
a minori pte. quam a duabus p̄tibz cardinaliū ē
ipſo facto. ex̄catus. Et ſi militer cardiales q̄ talē
recep̄int pro papa. extra de elect. licz li. vi. ¶ **I**tem
Omnes clerici. religioſi. layci. ſiue familiares cu
rie ſiue alij. qui aliq̄d pactum fecerit. vel aliquid
puum. vel magnum p̄miſerint. vel p̄miſſiones
recep̄int. vel ex pacto vel promiſſione occulta vel
manifeſta dederint vel recep̄int puum quid vel
magnū pro aliqua iuſticia l̄ grā. p̄ ſe vel p̄ alio
in cauſis iuridicis vel l̄is ap̄licis. a quibuscunqz
modis. ab ap̄lica ſede opt̄nenda ſunt ipſo facto
ex̄cōmunicati. ī extrauagan̄. Boiſac̄. viij. Et ab
ſolucō p̄ape reſeruat̄. hoc h̄z locū in cu. ro. Jo.
an. a an. de bur. eam alle.

¶ Sequitur quarta a vlt̄a pars huius tractat̄
que tractat de abſolucōe a p̄niē in iunctioē. .28.

Postq̄ penitens dixit ex ſe peccā ſua vel
ex interrogacōne confeſſoris ut debuit.
tandem concludat dicēs. In iſtis pecca
m̄ a in alijs multis a de omnibus dico

De abſolucōe
quarta